

RAPPORT

ARKEOLOGISK REGISTRERING UNDER VANN VED VIKBUKTA OG SPJOTKLEIV I NISSER, NISSEDAL KOMMUNE – TELEMAR FYLKE

NORSK MARITIMT MUSEUM Prosjekt 208135
06 desember 2018, Pål Nymoen

Bakgrunn

Norsk Maritimt Museum (NMM) mottok i mai 2018 en melding fra Statens Vegvesen med varsel om igangsetting av planarbeid for Rv. 41 strekningen Treungen - Vrådal.

NMM vurderte planforslaget i forhold til vårt ansvarsområde innen kulturminneforvaltningen som er å gjennomføre registrering av automatisk fredede kulturminner under vann etter Lov om kulturminner av 9. juni 1978 (kml).

I den ene av to delstrekninger, Treungen - Sandråk var det lagt opp til at utbedringen av Rv. 41 vil måtte innebære utfylling i vannet Nisser på to avgrensede lokaliteter, henholdsvis i Vikbukta og ved Spjotkleiv. I vår høringsuttalelse varslet NMM behov for å gjennomføre registrering i disse to områdene for å kunne gi en høringsuttalelse i saken. Hensikten med en slik befarings er å avklare eventuell konflikt i forhold til etablering av kaianlegg og eventuelle fredede eller vernede kulturminner under vann.

I henhold til kml § 9, ble en avtale med tiltakshaver, Statens Vegvesen om gjennomføring av undervannsarkeologisk registrering inngått og befaringsen ble gjennomført i uke 44, 2018.

Registrering

Før dykking ble dybdeforholdene på det to lokalitetene kartlagt med båten sonar/ekkolodd. Det ble dykket med kommunikasjonskabel og dykket kunne dermed styres fra overflaten på en måte som gjorde at hele planområdet ble dekket.

I Vikbukta (fig 1-2) skråner undervannsterrenget forholdsvis slakt ned fra strandsonen ut til 8 – 10 meter. Nisser er regulert og forholdet mellom HRV og LRV er ca. 3 meter. Det var fast bunn, stein og fjell fra 0 ned til 3-4 meter. Dette tilsvarer erosjonssonen og er ganske typisk i regulerte vassdrag. Dypere enn dette tiltok mengden av løse sedimenter. Det ble gjort prøvestikk etter steinalder, sondet med jordbor og foretatt visuell registrering av bunnoverflaten i Vikbukta. Ingen kulturminner ble observert.

Ved Spjotkleiv (fig 3-4) er dagens Rv. 41 veglinje nærmest skåret inn i bratte fjellsider over Nisser. Mot vannet er vegen understøttet av en solid forstøtningsmur i naturstein. Under vann var det bratt terreng. Helt inne ved land og 5-10 meter ut går det en fjellskulder langs kote ca. -5 mens utenfor denne faller det bratt ned mot 25-30 meter og dypere. Det var lite løsmasser på bunnen i dette tiltaksområdet, kun i en liten kile lengst i sør inn mot "Skuta". Det ble ikke påvist kulturminner under vann ved Spjotkleiv.

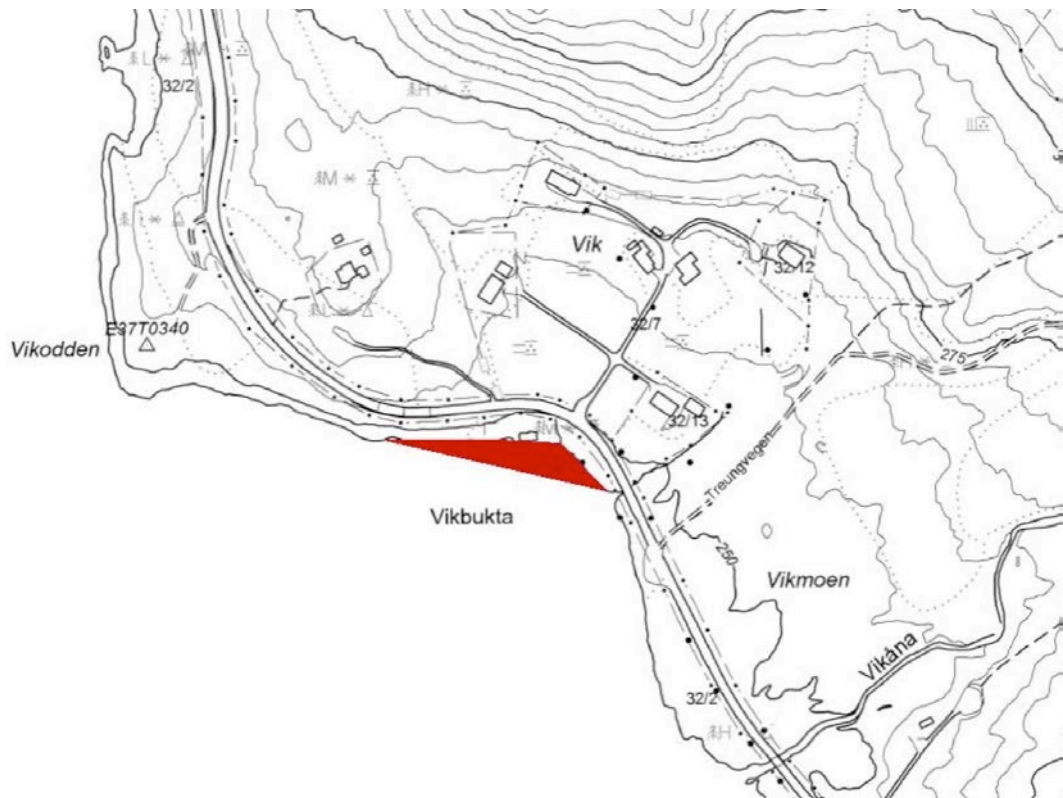

Fig 1. Planlagt utfyllingsområde ved Vikbukta.

Fig 2. Dykker i vannet ved Vikbukta, sett mot øst.

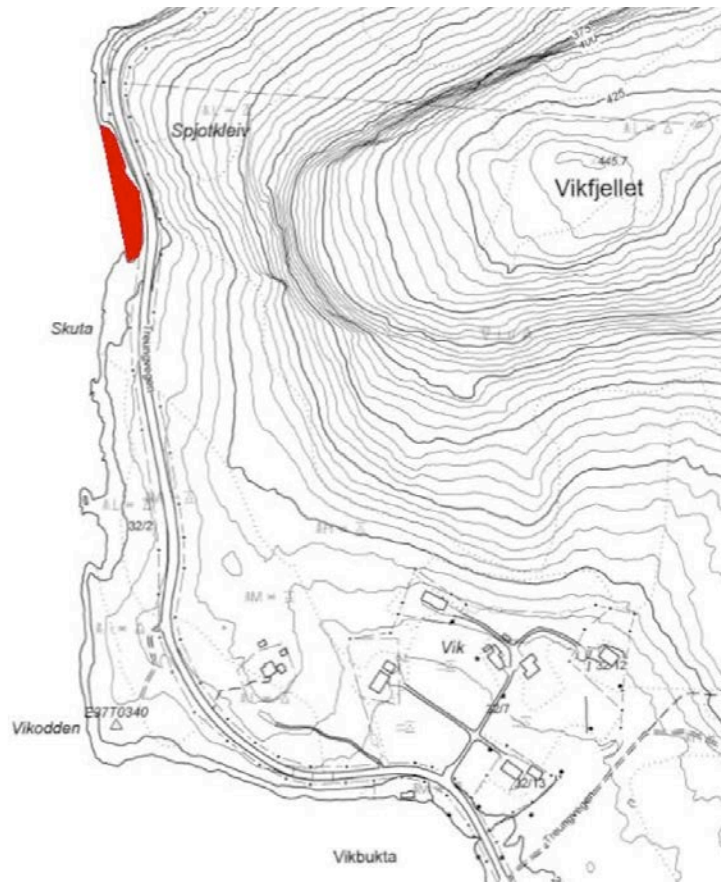

Fig 3. Planlagt utfyllingsområde ved Spjotkleiv.

Fig 4. Tiltaksområdet ved Spjotkleiv sett mot sørøst. Dagens Rv. 41 med forstøtningsmur nær vannet.

Konklusjon

Det ble ikke påvist noen kulturminner under vann omfattet av bestemmelsene i kulturminneloven i de to planområdene Spjotkleiv og Vikbukta i Nisser. Vi anser dermed at det er liten fare for at utbedringen av Rv. 41 med utfylling av vegskjæringer på disse to stedene kan komme til å skade eller ødelegge kulturminner under vann.